

פרטיכל מס. 2/3

מישיבת ועדת הכספים

ביום ג', ד' תמוז תש"ו - 19.6.50.

נוכחים:

היו"ר ד. צ. פנקס
ש. דיין
י. אפרתי
ד"ר א. גרנות
ד"ר י. בדר
פ. נפתלי
ב. דפטור
א. הרצפלד
א. אלישר
א. בן-אליעזר
י. רוקח
א. ס. בניחובסקי
ס. סנה

מזמנים:

ש. האוצר א. קפלן
ד"ר ברגמן - נציג האוצר
ש. ספינק - מטעם האוצר
ס. אילון - מזכיר הועדה.

סדר היום:

- א. עבודת הועדה.
- ב. עבודת ועדת הכסנה למשכורות.
- ג. הדיון על התקציב.
- ד. הדיון על התקציב - הכנסות - מס הכנסה.
- ה. הדיון על התקציב - הכנסות - מכס.
- ו. הדיון על התקציב - הכנסות - דלק.
- ז. הדיון על התקציב - הכנסות - בלו על טבק.
- ח. הדיון על התקציב - הכנסות - בלו על מסקאות.

הישיבה נפתחה בטעה 10.15.

א. עבודת הועדה:

היו"ר ד. צ. פנקס: אני מציע לקיים הטבוע חמס ישיבות, כמו בטבוע הבא. אם לא נסיים את התקציב בישיבות האלה, אנקט את החברים להתכנס ביום חמסי וסטי. זוהי תוספת של ישיבות, שיכולה להיות סותרת בכל מקום, ויתכן שנקיים אותן בתל-אביב. אני מקווה שאוכל להודיע לנשיאות שהתקציב יהיה על סולחן הכנסת מטעם הועדה ביום ב'. עלינו לעבור עוד על חוק יסודי, הארנונה, ועל חמס הצעות תיקונים לחוקים. יתכן שנצטרך לשמוע את סר ברט בענין המלווים, שהוא דחוף מאד.

ב. עבודת ועדת המסנה למסכורות:

היו"ר ד. צ. פנקס: ועדת המסנה לעניני מסכורות טרם סימה את כל עבודתה. אולם, היא סימה את קביעת דירוג עובדי הכנסת. הועדה שמעה את יו"ר הכנסת, וראתה את ההצעה המדויקת. ברצוני להעיר שאין סטיה מן הדירוג הכללי במסגלה. היתה לי שיחה עם ר"ר אריאן, שרצה בתחילה להציע שנויים, לפי ההצעה שהיתה בהתחלה. אישרנו את דירוג עובדי הכנסת, ואני מבקש את הועדה לקבל את הדבר לתשומת לבה.

ספלנו גם בדירוג עובדי מבקר המדינה. אישרנו לעת עתה את הדרגות הנמוכות והבינוניות של משרד זה, עד דרגא ח' ועד בכלל. בקשר לדירוג מדרגא ט' ומעלה, רצינו לדבר עוד עם מבקר המדינה.

הייתי מבקש את הועדה לאשר את הדברים האלה. אני חוזר ומדגיש שיש התאמה בין הדירוג הכללי לבין דירוג עובדים אלה, כפי שהתברר לי משיחה עם אריאן, מסחלקת המנגנון.

סיכום:
הועדה קבלה לתשומת לבה את הודעת ועדת המסנה, ואישרה את דירוג עובדי הכנסת, והעובדים הנמוכים והבינוניים של משרד מבקר המדינה, עד דרגא ח'.

ג. הדיון על התקציב:

היו"ר ד. צ. פנקס: הייתי מבקש את סר האוצר לחוות את דעתו, אם התקציב צריך להתחיל מן ההכנסות או מההוצאות. לי אין ערעור על הסימה הרשומה, המתחילה בהכנסות. אולם, מאחר שנשמעה דעה אחרת, הייתי רוצה לשמוע את דעתו של סר האוצר בענין זה.

סר האוצר א. קפלן: אם אינני טועה, הצביעו בשנה הקודמת בכנסת קודם כל על ההכנסות. אח"כ הצביעו על ההוצאות. נדמה לי שכך נהוג בכל העולם. אין לי התנגדות לכך שבוועדה גופא, מתוך נימוקים של נוחיות, יצביעו קודם על ההוצאות; אולם, בכנסת יש להצביע ראשית כל על ההכנסות.

היו"ר ד. צ. פנקס:
ההוצאות.

אני מציע לכתוב בנוסח החוק קודם את
אומדן ההכנסות, ואח"כ את פרטי תקציב

ס י כ ו ם :

הוחלט להצביע בכנסת על אומדן ההכנסות
לפני ההצבעה על פרטי תקציב ההוצאות.

הוסכם לכתוב בנוסח החוק את אומדן
ההכנסות לפני פרטי תקציב ההוצאות.

ד. הדיון על התקציב - הכנסות - מס הכנסה:

היו"ר ד. צ. פנקס: בקטר לחוק מס ההכנסה, נדון על התיקון
שהוגש ע"י סר האוצר, ועל ההצעות האחרות
בקטר לנוסח החוק, שהוגשו בדיון ע"י ד"ר גרנות וסר בניחובסקי,
כסנדרון על נוסח החוק. אם סנוי החוק יחייב את סנוי הסכום, נוכל
לסנות את הסכום כסנדרון על החוק. הסכום המוצע כאן הוא 13,500,000.

ב. רפטור: אני מציע להגדיל את הסכום ל-16,500,000
ל"י. אחת ההסברות שלי להעלאה היא שיטת
הגבייה, מה שאינו מחייב כל סנוי בחוק.

ד"ר י. בדר: אני מציע להעמיד את הסכום על 12,000,000
ל"י. תהינה לי הצעות בחוק בקטר עם כך.

היו"ר ד. צ. פנקס: ברצוני לשאול את סר האוצר אם הוא רואה
אפשרות, בהנחה שהחוק הוא החוק הקיים,
להגדיל את ההכנסה מס ההכנסה ל-14,000,000 ל"י.

סר האוצר א. קפלן: כרגע זה מתנהל מ"ס שיכול, אם יצליח,
להגדיל את ההכנסה מסקור זה. לא אומר
את הדבר בכנסת, אולם, אני יכול לומר זאת כאן. ההגדלה תהיה -
אם תהיה - בקטר עם הנפט ובקטר עם הפילמים. מתוך הנחה זו אני
מוכן להסכים ל-14,000,000 ל"י.

א. אליסר: אם נביא בחשבון שיטת תקווה לקבלת ההצעה
בדבר ההורדה של הגובה הטקסימלי של
המס מ-75%, אני מציע להעמיד את הסכום על 13,000,000 ל"י.

ב. רפטור: האם הצעתו של סר האוצר בדבר תוספת
ההכנסה היא קבועה? לא ידעתי על
התוספת הזאת.

סר האוצר א. קפלן: ההגדלה ל-14,000,000 ל"י תבוא גם
בגלל הסיטה של פ"י אז יו ארנ" שאני
רוצה להנהיג. אחרת, לא הייתי מציע גם 13,000,000 ל"י.

ד"ר א. גרנות: אני מציע לקבל את הצעת סר האוצר בסכום של 14,000,000 ל"י. אפילו ההפרש בין 75% ל-50%, העולה ב-300,000 ל"י, יכול להכלל בזה. סכום זה יכול להתכסות ע"י הגדלה בגבייה.

הי"ר ד. צ. פנקס: אעמיד להצבעה את כל ההצעות לסנוי הסכום של מס הכנסה, על יסוד החוק הקיים. אם החוק המתוקן יחייב סנוי בסכום, נוכל לתקן את הסכום. על החוק נדון אח"כ.

י. רוקח: אני מציע להעמיד את הסעיף על 15,000,000 ל"י.

ד"ר י. בדר: אני חושב שמוקדם בשה"ל להסתתף בהצבעה.

סיכום:
הועדה קבלה את הצעת סר האוצר להעמיד את אוסדן ההכנסה מס הכנסה על 14,000,000 ל"י.

חבר הועדה ב. רפסוד שומר לעצמו זכות להסתייגות, ומציע להעלות את הסכום ל-16,500,000 ל"י.

חבר הועדה ד"ר י. בדר שומר לעצמו זכות להסתייגות, ומציע להעמיד את הסכום על 12,000,000 ל"י.

חבר הועדה א. אלישר שומר לעצמו זכות להסתייגות, ומציע להעמיד את הסכום על 15,000,000 ל"י.

חבר הועדה י. רוקח שומר לעצמו זכות להסתייגות ומציע להעמיד את הסכום על 15,000,000 ל"י.

בקטר להצעות לסנויים בחוק מס הכנסה, תהיה לחברי הועדה זכות לדרוש להעמיד להצבעה את סכומי מס הכנסה.

ה. הדיון על התקציב - הכנסות - ככס:

הי"ר ד. צ. פנקס: אוסדן ההכנסה המוצע הוא 9,250,000 ל"י.

י. רוקח: אני מציע להעלות את הסכום ל-9,500,000 ל"י.

ד"ר י. בדר: תהינה לי הצעות איך להגיע לסכום יותר גדול. אני מעדיף לנהוג כאן כפי שנהגנו בקטר למס הכנסה. אני מציע להעלות את הסכום ל-11,000,000 ל"י.

הי"ר ד. צ. פנקס: אנו מטאיריים אפטרות על רביזיה במקום שיש צורך בינויים בחוק. בנוגע לככס אין כל הצעות לסנויים בחוק.

ד"ר י. בדר: תהינה לי הצעות בנוגע למדיניות היבוא.
הכנסת יכולה לחייב את הממשלה למדיניות מסוימת.

ב. רפפור: אני מציע להעמיד את הסכום על 9,000,000 ל"י.

י. רוקח: קבלנו רשימות, סטטיסטיקות וכו'. הסטפרים האלה אינם מבוססים ואינם נכונים.

א. אליזר: אני מציע העלאה במכס שתכסה כמעט את הסכום החסר לי בהצעתי למס הכנסה, לעומת הצעת הממשלה. אני מציע להעמיד את הסעיף של המכס על 10,000,000 ל"י. אני מבקש שיורטה לי להגיד באיזה מצרכים אני חושב שאפשר למצוא את הסקור לסכום זה.

שר האוצר א. קפלן: אני חושב שהסכום שהצעתי מהווה הערכה נכונה. הקו הכללי יהיה הקטנת ההכנסה מן המכס לעומת השנה הקודמת. בשנה הקודמת קבלנו מכס גבוה לרגלי הייבוא ללא תשלום. גם השנה יהיה לנו ייבוא ללא תשלום, אולם בהרכב שונה לגמרי. אין אנו מקבלים מכס מחומרי בנין, צינורות ועוד. לפי הרשימות שנמסרו במסך שלוש החדשים הראשונים של השנה, היינו צריכים עד סוף, היה הייבוא ללא תשלום בסכום של 8,700,000 ל"י, שזה 3,700,000 ל"י מהמלווה האמריקאי. הרשימו ייבוא על חשבון העברה למסקיעי הון בסכום של 2,700,000 ל"י. אין אנו מטילים מכס על מכונות למפעלים. גם בחליפין ירד המכס; הסכום מחליפין מגיע למיליון ושלוש מאות אלף ל"י.

44% של הייבוא הם מזונות, שהמכס עליהם הוא קטן מאוד. 9% מהווים חומרים כגון מלט, עצים, ציוד וכו'. אפשר להטיל מכס על אריגים, כולל חוטים, אולם הסקסטילים האלה מגיעים רק ל-20%. החוטים לבתי חרושת מסוחררים ממכס. הקו שבו נקטנו מיועד לעודד את ההטקעות. ההכנסה מייבוא ללא תשלום תוקטן בהרבה. לפני שנה הובאו מכונות, מקררים וכו' בכמויות גדולות. גם אם הייבוא לא יקטן אלא יגדל - אנו מניחים שהייבוא השנה יגיע לקרוב ל-100,000,000 ל"י - לרגלי השנויים בהרכב הייבוא, לא תהיה אפשרות לקבל סכומים גדולים ממכס, אלא אם כן נחליט לקחת מכס מדברים ששחררנו אותם. אנו מעוניינים להתנגד לייבוא מכונות, עד כמה שייבוא זה אינו קטור עם הקטת מפעל. אנו נתנגד לייבוא מכונות נוסעים. על חומרי בנין יש מכס סמלי.

א. הרצפלד: מדוע אי אפשר להטאיר את הסכום בגובה של הסכום בשנה שעברה? נקטנו עמדה כללית שכל תוספת בהכנסות תלך לתקציב הבטחון; רצוי להכניס עד כמה שאפשר יותר.

שר האוצר א. קפלן: תפקיד האוצר לתת הערכה נכונה. לא נפסיד, אם יתברר שתהיה תוספת. אולם, במקרה שתהיה הקטנה, אינני רוצה לתת מקום לתרעומות שהאוצר מגזים בהערכותיו.

י. רוקח: מה כמות הסחורות שנמצאות בנמלים, ושטרם שלמו מכס עליהן?

סר האוצר א. קפלן: אינני יודע בדיוק; אולם, הסחירות במכס בכלל אינן מרובות יותר משהיו לפי חדשים אחדים. המכס הנכנס כעת הוא יותר קטן מזה שנכנס בשנה שעברה, כיון שהחלטנו לשחרר סחורות מסוימות ממכס.

ד"ר י. בדר: הצעתי קטורה עם בעיית הייבוא ללא תשלום. בעייה זו היא בעייה של סטטיסטיקה שאי אפשר להשיג אותה. מה הפרופורציה בין הייבוא ללא תשלום שהוא ייבוא ללא תשלום אמתי, לבין הייבוא ללא תשלום ה"טחון"? אילו היתה תשובה לשאלה זו, כל הבעייה של ייבוא ללא תשלום לא היתה קיימת. אני סבור שייבוא כזה דרוש לנו; מי שמגביל אותו, מגביל את הקיף המסך ואת האפשרויות של הארץ. צמצום ממלכתי של הייבוא ללא תשלום עלול להחיש את פרוצס האינפלציה, ללא אפשרות של בקורת. לכן מציע שהכנסת תחייב את הממשלה לחזור לקו הקודם בשאלה זו של הייבוא ללא תשלום, ולהגדיל ע"כ את ההכנסות מהמסך. כן יש להגדיל את ההיכנס בסוק, כדי ללחום באינפלציה.

היו"ר ד. צ. פנקס: אני מבין את ד"ר בדר, הרוצה בייבוא ללא תשלום. אולם, אינני מבין את הצעתו של מר רוקח. מאין הוא לוקח את האבחנה הדקה בין 9,250,000 ל"י לבין 9,500,000 ל"י? גם סר האוצר יכול לטעות בהערכתו, אולם, במקרה זה אני סבור שהחברים יכולים לטמון על הערכת הממשלה.

י. רוקח: ד"ר ברגמן רמז לנו שגם סכום זה שהוצע ע"י האוצר הוא מוגזם. אני רוצה להראות לו שאפשר לקבל יותר.

ס י כ ו ם : הועדה קבלה את הצעת האוצר להעמיד את אוסדן ההכנסה ממכס על 9,250,000 ל"י.

חבר הועדה מר י. רוקח שומר לעצמו זכות להסתייבות, ומציע להעמיד את הסכום על 9,500,000 ל"י.

חבר הועדה ב. רפפורט שומר לעצמו זכות להסתייבות ומציע להעמיד את הסכום על 9,000,000 ל"י.

חבר הועדה ד"ר בדר שומר לעצמו זכות להסתייבות ומציע להעמיד את הסכום על 11,000,000 ל"י, ולשנות את מדיניות הממשלה בדבר הייבוא ללא תשלום.

חבר הועדה א. גלישר שומר לעצמו זכות להסתייבות, ומציע להעמיד את הסכום על 10,000,000 ל"י.

ו. הדיון על התקציב - הכנסות - דלק:

סר האוצר א. קפלן: הדלק קטור במידה ניכרת עם מחבע זה, ולכן הסתדלנו להעביר חלק מהתנועה לרכבת. במסך חודש אחד, סובצילים כעת במכוניות מסך 46,000 טון עציט, בזמן שברכבת טובילים 30,000 טון עציט במסך חודש אחד. אגו רוצים להפוך את הפרופורציה הזאת, כלומר, להגדיל את אחוז הסחורות המובלות ע"י

הרכבת ולהפחית את אחוז החסורות המובלות ע"י טכוניות מסא. מלט
טובילים 11,000 טון ברכבת ו-9,000 טון בטכוניות מסא במסך חודש.
אנו רוצים להגיע לכך שכל המלט ההולך יטר לתל אביב יועבר ברכבת.
יש מחשבה להגדיל את מספר הנוסעים ברכבת. התכניות הספורטות
בענינים אלה נמצאות בעבוד, ותפורטנה אחרי טנבזוק את האפשרויות
הטובות. אני סבור שרצוי לנו להגדיל את התשלום על בנזין. המכס
על בנזין הוא כעת 26 פרוטה לליטר.

יטנן שתי הצעות שאני רוצה להביא לפני הועדה,
כדי לסמוע את חוות דעתם של החברים. הצעה אחת היא להגדיל את המכס
על בנזין ב-50%, כלומר ל-69 פרוטה לליטר. הגדלה זו תוכל לתת לנו
קרוב למיליון ל"י, במסך שנה שלמה. דבר זה אינו דורש אישור בכנסת,
ואם ההצעה תתקבל ע"י הועדה, אוכל להעלות את המכס כבר מחר. עד
סוף השנה נוכל לקבל לפי הגדלה זו קרוב ל-800,000 ל"י. הצעה שניה
היא להגדיל את המכס לא ב-50% אלא ב-25%; הצעה שלישית אומרת להגדיל
את המכס בסליט. שלוש ההצעות הן מאנשים טובים באוצר. אני מוכן
להציע את המקסימום. הגדלה זו תעלה את דמי ההובלה ב-4% בערך.
אפשר יהיה לדאוג לכך שלא יגדילו את מחירי ההובלה באותה מידה.

י. רוקח: אני מציע להגדיל את המכס ל-4,250,000 ל"י.
בשנה שעברה נתן הדלק 3,800,000 ל"י; כעת
הציעו הקטנה של 200,000 ל"י. אני מציע הגדלת ההכנסה בלי קשר עם
הבנזין. חברת החשמל מכניסה דלק רב, ועומדת להניע מכונה גדולה
חדשה לנטרי. המכונה עובדת לא בבנזין, אולם גדלק אחר, במזוט. יש
להגדיל את המכס על מזוט; הדבר לא ישפיע לרעה על חברת החשמל.

אינני יודע איך יקבעו את ההכנסה מבנזין
למכוניות. ביום אחד נכנסים ויוצאים יתהגת האוטובוסים המרכוזים
של "אגד" בתל-אביב 100,000 איט. מיות הנסיעה בארץ היא עצומה.
מלבד "אגד" יש נסיעות של המשקים. "תנובה" וכו'. אפשר לעשות
רגולציה על מכוניות פרטיות, אולם לא על אוטובוסים הנוסעים לרגלי
עסקים. מחיר הבנזין בתוך ההוצאות על אוטובוסים מגיע ל-7% העלות
המכס על בנזין תיקר את מחיר הנסיעה, אלא אם ידעו לעמוד ע"כ שמחירי
הנסיעה לא יוגדלו. אני רואה שהמסעלה לא תוכל להקטין את כמות הדלק
הנכנס לארץ.

אני מציע לא להעלות את המכס על בנזין ביותר
מ-25%, ולהעלות את המכס על המזוט של חברת החשמל, מה שלא יוכל
להשפיע על המחירים בהרבה. לכל היותר, יעלו את מחיר הקילווט חשמל
: הוטה אחת. מס זה הוא יותר טובדק מסס מותרות על דברים מסוימים.
אני חוזר ומציע להעלות את ההכנסה הכוללת מדלק ל-4,250,000 ל"י.

א. בן-אליעזר: שר האוצר אמר שיש מחשבה להעביר יותר סחורות
ע"י הרכבת. איך יבצעו את הדבר? האם יוזילו
את מחירי ההובלה ברכבת? האם שר האוצר חושב להסדיר את ההובלה של
מטאות נכדים מחיפה לתל-אביב ע"י חוק?

שר האוצר א. קפלן: אם יהיה צורך בחוק, נציע חוק. לדאבוני,
לפי המצב כיום, לא איכפת לסוחרים לשלם יותר
להובלה, כי הטעמסה נופלת על הצרכנים ולא על הסוחרים. נכון הדבר
שיותר נוח לסוחרים להסתמט באוחו-מסא מאשר ברכבת. אינני בקיא
בשאלה זו. אם יתברר שאין אפשרות לעשות את הדבר בתוך מסגרת הזכויות
הקיימות, נציע לכנסת חוק בענין זה.

א. בן אליעזר: היום מדובר על חוק בענין טעאות; כחך ידברו על חוק בענין נוסעים. בפצב הקיים הדבר הזה הוא כמעט בלתי אפסרי; הרכבת אינה יכולה להתחרות עם סכוניות המסא, אפילו לדרכים ארוכות. אם מטמטים ברכבת, ההוצאות הן כפולות, כי תמיד יש צורך להסתמט גם במכוניות מסא - מה שסיקר את ההוצאות. הסוחרים מעונינים לשלם יותר כסף, אם הסחורה מגיעה יותר מהר ובצורה יותר בטוחה. אין לרכבת מחסנים גדולים כדי לרכז את הכסויות הגדולות של הסחורות המועברות. אם תהיה הצעת חוק, נדון עליה באופן סיוחד.

טעות היא לחשוב שאם נעלה את המכס על בניזין, יעלו מחירי ההובלה האותו אחוז. העלאת המחירים היא ענין פסיכנלוגי. אולי לא תהיה העלאת המחירי הנסיעה באוטובוסים, כי אם יש אפשרות לפקח. אולם ברור שבעקר בהובלת מטאות ע"י חברות פרטיות וכו', יעלו המחירים ג-20% ויותר. הקהל אינו יודע בכמה העלו את המכס; הוא רק יודע שהעלו. כבר היום מדברים על העלאת מחירי הדלק, וכבר מחסבים דרכים סדרכים שונות בענינים אלה. הייתי מציע לממשלה לחשוב שנית על ענין זה. יתכן שאנו יכולים לחסוך בדלק. הייתי מציע להפריד בין סכוניות פרטיות לבין סכוניות נוסעים. אפשר להסדיר את חלוקת הבניזין למכוניות פרטיות ע"י כרטיסים, אם כי אולי לא היה רצוי לעשות זאת, כי דבר זה עלול לפתח את הסוק הסחור. כדאי לממשלה לחפש דרכים אחרות. הישוב הולך וגדל, והטרנספורט מתפתח. הייתי מציע להשאיר את ההכנסה מסעיף הדלק בטכום של 3,800,000 ל"י.

א. אליסר: עוד קונטרולות נוספות תזקנה לנו. אני חושב שבנוגע לדלק, אנו צריכים לקבוע מה הסדיניות הכלכלית שלנו. לא ייתכן שיהיה על כל הדלק מס. דלק לתעשייה חייב להיות פטור מס. אני מתפלא על הצעת פר רוקח, המציע להעלות את המס על חומר גולמי מסדרגה ראשונה. יש למצוא דרך כדי לכפות על חברת החטמל להוריד את מחירי האור וכו'. אולם, אין להגדיל את המס על חומר גולמי. אנו צריכים להיות מעונינים להוזיל את מחירי החומר הגולמי במידת האפשרות. המצרך הראשון לתעשייה הוא דלק, ואין לזיקר אותו. הדלק לתעשייה היה פטור מס מאז הבריטים. הוא צריך להיות פטור מכל מס. אפשר לפקח על מחירי חברת החטמל בדרכים אחרות.

אין להעלות את המכס על פזוט ודיזל. אפשר להעלות את הסיונות לפכוניות בהובה.

שר האוצר צריך להיות מעונין ברכבת, כי היא שייכת לממשלה. אולם, הוא צריך לשכוח את הענין הזה. אנו חיים בארץ דמהקרטית, ואין לנו רשות להעמיד התחרות כזו. אי אפשר להכריח אותי לנסוע עם מישהו סטויים. כבר מכריחים אותנו לנסוע בסונופול של האוטובוסים. כל אוטובוס מכניס קרוב ל-60 ל"י ליום. חברות האוטובוסים מכריחות אנשים לעמוד ולחכות זמן רב, בזמן שיש להן מכוניות ריקות, כי הן רוצות לסלא עד אפט מקום את הסכוניות שהן שולאות. אם נכריח להוביל מטאות רק דרך הרכבת, נזיק לכלכלת הארץ. לא נוכל להכריח את האנשים לשלם פעמיים בעד הובלת הסחורה, פעם ברכבת, ופעם ומכונית מסא עד המקום שלם צריך להביא את הסחורה, כי לא לכל הסוחרים יש פסים צדדיים. הכנסת לא החליטה עדיין על סונופול ממטלתי.

ב. רפטור: הייתי מציע לשר האוצר לא להציע את הצעותיו, אם פי יש לי יחס חיובי אליהן בנקודות מסוימות. הייתי מיעץ לשר להטכים לטכום של השנה שעברה, ולדון על ענינים אלה לא בהזדמנות זו של הדיונים על התקציב. גם מבחינת שר האוצר, המעונין בהכנסות שונות ממקורות

עונים לסם כסוי תקציב הבטחון, אין הכרח לדרוש על ענין זה עכשיו.
אין צורך מיוחד לסונדפורל. אם ימנעו להדנות תהיה בנגוד לאינטרס של
"אגד" ופילו בנגוד לאינטרס של "סלב", לא אפחד מזה שהמדינה תכה
את "אגד" ואת "סלב" וכו'. גם פירוט גדולות כגון "המטב" "סולל
ברנה" יכולות להיות טובות ע"י הרכבת. גם גיזות מסקית נוספת וגם
המחירי. ובכ"ז, אני בעד ערוך ההצעה. אינני מוטרד צריך לקלות
יאת בחוק. ההצעה עוד לא הביעה להצעה שבה היא יכולה להתחרות
עם סכונות המטא; אין עוד חשש מספיק. ענין גיזת פועצת המדינה
הזמנית דברנו על ההכרח לערוך את המדינה בהצעה. אני בטוח שההצעה
תפגע קשה במקטור הקלקטיב. במקטור המטא, ובכ"ז יש לעודד אותה.

אני מציע לציג הצעה לא לדרוש בענין זה עכשיו.
יש לנו ועדת משנה להטלת מס על סכונות. אני מוכן יותר להטיל מס
על סכונות מאשר על בנזין. כי כגון התחבאות לא חייבה תלויות בכוננות
הסכונות של שר האוצר ופיקודו, אלא בהסכונות המטא.

אני צריך לקבל את דברי שר רוקח בנוגע לחסימת
המטא. אינני מסכים עם שר האוצר כמובן שיש פקח על חברת המטא.
המקורות אחדים מסלמים מחירים גבוהים מאד ע"י המטא. הפרט במיל
שנה כפייר המטא הוא כסף המפרט בין המטא והמטא להין המטא כמכוננות
מטא. ז המטא.

אני מציע לקבל את הסכום של המטא הקודמת, ולדרוש
על חוספה טתלך לבטחון אחרי שר האוצר יחזיק הצעה, אחרי התקציב.

הצעה זו: הרבות: מיובר פה על ימלה חרובה ומכוננות. מולט, שאלו
זו אינה קטורה שיש לענות. יש לבדוק את הדברים
שאלו. לכן אני מציע לינו"ר למצאם את המינכות במאלה זו.

הינו"ר ד. צ. פנקס: כול הבואפים דברו לעצמ הענין. לפנינו יש
הצעה על סכום מסוים. אני מבקש את החברים
להתרכז במאלת הסכונות, ולקצו. שר האוצר הציע תוספת של 750,000 ל"י
ל 9 חדשים.

התל"י: אני בעד ההוספה של 750.000 ל"י. אמור לנו
לכונות לרגע אחד את המטא, של הוספה על
המטא. לסם הגדלת תקציב הבטחון במקצ ב הרביל. אינני רואה כל
פכה. כדוע העלות המחירים, כתוצאה מגדלת המטא ב-4%, צריכה לעלות
על 4%. ההעלות המכסימלית יכולה להיות ב-4% מהוצאות הבנזין, ולא
מהוצאות הטרנספורט. במקרים רבים, יש המפרט להעלות את המטא בלי
העלות המחירים. אם הבקורת תהיה זעילו יותר בענינים אלה, אפשר
להגביל למך המטא לא יעלו בטרנספורט של המטא. אין לעשות
סכונות זה הרובליטה מסקית גדולה. השוב לנו להציל את ההכנסות.
לפי הצעה, הגדלה זו אינה פועצת רענין הסכונות, לדבר עליו
לחבר.

ד. י. דרר: אני מסכים למך המטא. שלו לנו בשנה מעברה
ב-788,000 ל"י, וההוספה שהן היתה 578,000
ל"י. הלוטר, היה דפיציט של 210,000 ל"י. אינני טוען דפיציט
זה הוא תוצאה פאי-יעילות, אם כל ימלה אי-יעילות. הדפיציט הוא
פסיבי מהעובדה מסכילת הברזל עולה לנו גיוקר. הולט. אין רכבות
רבות במסילות הברזל הקיימות. אפשר לחזל לגמרי את המסילות, אם
אפשר להתמסר בהן. הייתי מציע לברקל שיש המטא. לפני שגביע לתקציב
מטא התחבורה, ידיעה ברורה, המטא עליוה לציג בציית הכלימית והחזקתם
במך השנה. יש הוצאות לדרגות מלחמה. המטא העבודה, גם בעיריות
גם במקייב היתוח ובעבודות המטא. אינני לדעת, מכל הבחינות,

בכמה עולים לנו הכבישים, המשרתים קודם כל את המכוניות. עלינו לדעת אם אין אנו נותנים בפקרה טובסידיה קבועה למכוניות. גם אם תחליט הועדה להעלות את המכס על בנזין, יש לדעת מה יחס המכס הזה למסו ולחוצאות בכבישים.

היור ד, צ. פנקס: אני מפנה את תשומת לב החברים לכך שבתיקים נמצא מכתב ממשרד התחבורה בקשר לשאלות התקציבית לל המשרד.

ד"ר א. ברנר: יש אפשרות להגדיל כאן את ההכנסה בלי לפגוע קשה במיטה. מאחר שיש חשש שההגדלה תיפול כמעטסה על הצרכן, חייב משרד האוצר לעבד פקוח יעיל כדי שדבר זה לא יקרה. אם הפקוח הוא בידי שר התחבורה, צריך שר התחבורה לעבד פקוח יעיל. אני תוסך בהצעת האוצר, ברזרביציה זו שייעטה משהו להגברת הפקוח. דבר זה לא יפגע בתעסיה. היות ואנו זקוקים לכסף, יש לקחת אותו במקום שסם הוא פצצע פחיה.

י. אפרתי: אני מציע תוספת מכס על בנזין בלב יותר מ-33%. במסך שלוש חודשים האלה מסנן לא היתה תוספת, אולם גם לא צוטצמה ההובלה ברכבת. 4% תוספת על בנזין, פירושו -4% תוספת על הוצאות ההובלה. לעת עתה אפשר להגדיל את המכס על בנזין ב-33%, בלי להגדיל בהרבה את הוצאות ההובלה. נגיע ל-750,000 ל"י בין כך.

א. הרצפלד: אני מציע לקבל את הצעת הפסדה של אפרתי. הפקוח יכול להיות יעיל, ואנו נוכל לעמוד על כך. היות ואנו רוצים להוסיף על הרזיונות למכוניות בין כך, אני מציע להגדיל לא ב-50% אלא ב-33%.

א. אליטר: אני מציע להגדיל את מכונן ההכנסה מדלק ל-4 מיליון ל"י. בלי להגדיל את המכס על הבנזין. נגיע לסכום זה ע"י גידול האוכלוסיה והתצרוכת.

שר האוצר א. קפלן: ענין הרכבת שלנו שייך לענין ברגע זה. אם נכון הדבר שהוצאות הבנזין באוטובוסים מגיעות ל-7% מן ההוצאות הכלליות, הרי אם נוסיף 50% על המכס על בנזין, נעלה את ההוצאות הכלליות בערך ב-2%, ולכל היותר ל-4%. הגדלה זו יכולה להעלות את ההובלה של טון אחד ממל אביב לירושלים ב-90 פרוטה, ואת ההובלה של טון אחד ממל-אביב לחיפה ב-120 פרוטה. המומים אלה מהווים אחוז קטן מאד של סחירי ההובלה. במקרים הנים, אפשר יהיה לכלול את הסכום הזה על חשבון הרווח הקיים, שהוא די גדול.

איינני מתכוונן להעלות את המחיר על סווס. אם אנו רוצים להעלות, יש להעלות את המכס על בנזין.

פ. נפתלי: אני מציע להעלות את הסכום ל-750,000 ל"י, ולתת לשר האוצר אפשרות לבדוק אם אפשר להסיג את הסכום הזה ע"י העלאת המכס על בנזין ב-50% או ב-33% וכו'.

י. רוקח: קבלנו על עצמנו להציע את הגדלת מסי הרשיונות ביותר מ-600,000 ל"י; עלינו לקחת את הדבר הזה בחשבון. לכן אני מציע לא להעלות כעת את המכס על בנזין ביותר מ-25%.

בקשר למזוט, אני בעד שחרור התעשייה מס. דברתי על חברת החשמל; שפעולתה מביאה לא מעט לידי אינפלציה של הסכר והמסכורות, ומכה את כולנו, וגם את הממשלה.

ס.י.ה.ר.: הועדה קבלה את הצעת הממשלה להעלות את ההכנסה מהדלק ל-4,350,000 ל"י; סכום זה כולל הגדלה שיש לכרוך איתה; ההגדלה היא בסכום של 750,000 ל"י לשלושת רבעי שנה. שר האוצר נתבקש לעשות את כל האפשרי כדי שהגדלת המכס על בנזין לא תעלה על 33%.

חבר הועדה י. רוקח שומר לעצמו זכות להסתייגות, ומציע להעמיד את ההכנסה מהדלק על 4,250,000 ל"י, ולהעלות את המכס על בנזין בלא יותר מ-25%.

חבר הועדה בן-אליעזר שומר לעצמו זכות להסתייגות ומציע להעמיד את ההכנסה מהדלק על 3,800,000 ל"י, כמו אשתקד.

חבר הועדה ב. רפפור מציע להעמיד את ההכנסה מהדלק על 3,600,000 ל"י, על סנת שהועדה תחזור לדון באפשרויות של הגדלת ההכנסה מספור זה אחרי התקציב, ועל סנת שכל ההגדלה תועבר לתקציב הבטחון.

חבר הועדה א. אלישר שומר לעצמו זכות להסתייגות, ומציע להעמיד את ההכנסה מן הדלק על 4,000,000 ל"י, בלי כל הגדלה במכס על בנזין.

ז. הדיון על התקציב - הכנסות - בלו על טבק:

שר האוצר א. קפלן: כמות הטבק המוכר לארץ תלוי במצב המסביב הזר שלנו. אם כי התצרוכת למעשה היא 105 טון לחודש של טבק, הרי אני יוצא מההנחה שאנו זקוקים למאה טון טבק לחודש, לא ספני שאני רוצה להכניס צטצום, אלא סיום לאינני בטוח אם אוכל לגייס את האמצעים כדי להביא את כמות הטבק הרצויה. אנו מסתדלים להגביר את גידול הטבק בארץ, אולם דבר זה דורש זמן. בשנה שעברה קבלנו מהבלו על טבק סכום של 3,200,000 ל"י. קבלנו הכנסה קטנה מן הערכה. השנה אנו מציעים 5,750,000 ל"י.

את הסיגריות מחלקים לשלושה סוגים; סיגריות "לכל" שהן הפשוטות ביותר, והמס עליהן הוא לירה וחצי לקילוגרם; ושהתצרוכת שלהן מגיעה ל-15 טון לחודש; הסיגריות המזרחיות שהמס עליהן הוא 2/2 ל"י לקילוגרם, ושהתצרוכת שלהן מגיעה ל-25 טון לחודש; הסיגריות "ורג'יניה", שהמס עליהן הוא ארבע ורבע ל"י לקילוגרם, ושהתצרוכת שלהן מגיעה ל-60 טון לחודש. אני מוכן לא להציע שנויים בקשר לסיגריות "לכל"; את המס על סיגריות מזרחיות אני רוצה להעלות ל-4 ל"י, ואת המס על סיגריות "ורג'יניה" לשש ורבע ל"י לקילוגרם. ההגדלה יכולה להיות, על קופסה המכילה 20 סיגריות מזרחיות גערך ב-30 פרוטה, ועל קופסה המכילה

20 סיגריות, "ורג'יניה" - בערך ב-40 פרוטה. כיון שהפסדנו כבר שלושה חדשים, תהיה ההגדלה קטנה ברבע סיליון ל"י מן ההגדלה לשנה שלמה. במשך תשעה חדשים, תתן ההכנסה מן הבלו על סיגריות כ-4,500,000 ל"י.

הסיגריות, "ורג'יניה" תעלנה לנו ב-90,000 דולר. הסיגריות המזרחיות תעלנה בערך 60 לירות לטון; אותן יותר קל להשיג, כי אפשר לקנותן בל"י.

א. פ. גניחובסקי: הקופסאות שבהן עוטפים את הסיגריות הן בגדר לוקסוס. בכמה כסף עולות לנו קופסאות אלו? אפשר לסדר קופסאות שתכלנה 100 סיגריות, או קופסאות של פח.

ב. רפטור: הייתי שמח אילו סר האוצר היה מציע שנויים מוחיקי לכת כ"כ בקשר למסים הישירים. אני מופתע מהוספה כזו בסעיף זה. אנו יודעים שרוב המעשנים מעשנים את הסיגריות המזרחיות. גם אנשים שאינם מסתכרים הרבה מעשנים את הסיגריות, "ורג'יניה". מוצעת כאן העלאה של 30 פרוטה בממוצע על קופסה. אדם הינוני מעטן בערך קופסה ליום. המס שאדם כזה מטלם עבור הסיגריות שהוא מעטן יכול להגיע בדרך כלל ללירה אחת לחודש. אנו מוסיפים לאדם העובד מס של לירה לחודש נוסף למסים שהוא מטלם. אני מתנגד לזה. העלאה זו תגרום לאינפלציה, להרמת שכר הדיירה, ותשנה את מצב הדברים באופן יסודי. המסים הבלתי יסירים שהיו עד עתה אינם קטנים, ואני מתנגד לתוספת זו.

א. אלישר: אני מציע לסר האוצר, מה שלא יוחלט היום אלא מחר, לפרסם מחר ולא היום, כי אחרת יתחילו אנשים לאגור טבק בבתיהם.

א. הרצפלד: אני מציע להעלות את הבלו על סיגריות בל"י. המסומים יותר קטנים. יש להכניס את הגדלת הבלו בהדרגה, ולא בבת אחת. אני מציע להגדיל את הבלו על טבק בסיליון ל"י במקום 1,400,000 ל"י.

ד"ר י. בדר: בהצעתו רשמתי שאדרוש את הקטנת הסעיף הזה במשך סיליון ל"י. אין לי עכשו די אומץ לב לעשות זאת, אבל אני מציע לא לשנות את הסעיף הקיים. זהו סצרך עממי, ואם רוצים להגדיל אותו, הרי יותר קל להטיל מס על גולגולת.

ט. דיין: אנו אריכים להעלות את ההכנסות. אם למעשנים אין די כסף, הם יכולים לעטן את הטבק הזול. אם אין להם כסף גם לזה, הם יכולים להפסיק לעטן. אם יש לאדם אפשרות לשלם בעד סיגריות טובות, הוא יכול לשלם יותר. ידוע שמלבד החקלאים כלם מרויחים היום כסף רב. מן ההכרח להעלות את הבלו על טבק, כי אחרת לא נגיע לכסוד תקציב הבטחון.

י. רוקח: ההגדלה שסר האוצר מסר עליה, של 40-30 פרוטה לקופסה, היא הגדלה לטיטונאים. אני מציע שהגדלה זו תהיה ההגדלה הסופית על הצרכן. אחרת יצטרך הצרכן לשלם יותר. אני מציע שהגדלת הבלו על טבק לצרכו תהיה ב-30 פרוטה לקופסה.

שר האוצר א. קפלן: אני מקבל את הצעתו של מר רוקח.

ד"ר א. גרנות: האם אין סכנה שגם הסנה יהיה הפרט בין האומדן לבין ההכנסה הממשית? אם ישנה סכנה כזו, צריך לקבל את ההצעה שלפיה הגדלה תהיה קטנה יותר.

שר האוצר א. קפלן: קיימת סכנה שהאומדן לא יתאים להכנסה הממשית.

היו"ר ד. א. פנקס: לפי התעריפים החדשים ייכנסו 4,500,000 ל"י במשך תשעה חדשים; ביחד עם הסכום של 1,200,000 ל"י שנכנס במשך שלושת החדשים שעברו, מגיעה ההכנסה מעיף זה ל-5,750,000 ל"י.

לא נחליט כעת בקשר לאריזה. נוכל להעיר את תשומת לב משרד האספקה לכך שיש לעשות סדורים כדי לחסוך באריזות הסיגריות. ברור שהאריזה של היום היא בגדר לוקסוס.

י. רוקח: אני מציע להטיל את הפרט על הסיגרים.

סיכום: הועדה קבלה את הצעת שר האוצר להעמיד את אומדן ההכנסה מהבלו על סבך על הסכום של 5,750,000 ל"י. הועדה תפנה את תשומת לב משרד האספקה והקצוב לבזבוז שנגרם ע"י האריזה הנוכחית של הסיגריות.

חבר הועדה ב. רפסוה שומר לעצמו זכות להסתייגות, ומציע לא לסנות את ההכנסה מהבלו על הסבך, כלומר, להעמידה על 4,750,000 ל"י.

חבר הועדה ד"ר נדר שומר לעצמו זכות להסתייגות, ומציע לא לסנות את ההכנסה מהבלו על סבך, כלומר, להעמידה על 4,750,000 ל"י.

ה. הדיון על התקציב - הכנסות - בלו על מסקאות:

שר האוצר א. קפלן: גם כאן ישנה הצעת הגדלה. אני מציע להגדיל את הסכום המוצע ב-750,000 ל"י. הסכום המוצע היה 2,600,000 ל"י. אני מציע להעלות את הבלו על מסקאות חריפים יקרים, לא על יינות רגילים, ועל בירה. בקבוק בירה יעלה 95 פרוטה במקום 85 פרוטה. מחיר הבירה כעת הוא בערך בגובה של מחיר המיץ. אנו מציעים להעלות את הבלו על קוניאק וספירטים אחרים, ט-2 ל"י ל-2 1/2 ל"י לליטר אלכוהול. מחיר בקבוק קוניאק יעלה בערך ב-16 גרוש. הסכום של 95 פרוטה לבקבוק בירה הוא הסכום לצרכן. אני מציע להעלות את ההכנסה מן הבלו על מסקאות מ-2,600,000 ל"י ל-3,200,000 ל"י.

י. רוקח: ההכנסות בטנה שעברה הגיעו ל-1,900,000 ל"י. אני מציע להעמיד את הסכום הטנה על 3,000,000 ל"י.

שר האוצר א. קפלן: לפני זמן מה אישרתם הגדלה מסוימת. כעת אני מציע הגדלה מ-2 ל"י ל-2 1/2 ל"י לליטר.

ב. רפטור: אני מציע להעמיד את הסכום על 2,800,000 ל"י.

ד"ר י. בדר: אני מציע להוריד את הסכום שהוצע כעת ע"י שר האוצר בלירה אחת, כלומר, להעמיד את ההכנסה סך הבלו על מסקאות על 3,199,999 ל"י.

א. ס. גניחובסקי: אני מציע להעלות לא 15 גרוש על בקבוק של מסקאות חריפים, אלא חצי לירה. בעטינו לשתיינים גדולים מדי. אני מציע את הצעתי מבחינה תקציבית, אולם עוד יותר מזה, מבחינה הגיבית.

יש החלטה לפסוק את בתי החולים מבלו על אלקוהול; יש לקיים את ההחלטה הזאת, ועל כל בתי החולים באופן שווה, ובלי כל הפליה. החלטנו אינה מוצאת לפועל, ויש לדאוג לכך שהיא תוצא לפועל בלי הפליות. אין לקבל שבמדינה מתקדמת יהיה מס על אלקוהול רפואי.

א. בן-אליעזר: האם אפשר לדעת מה הסכום שהאוצר מקווה לקבל מההוספה על הבירה?

ד"ר ברגמן: הייצור הוא 10,000,000 ליטר לשנה. ההגדלה היא ב-20 פרוטה על ליטר.

א. בן-אליעזר: אני מציע לשחרר את הבירה מהתוספת של המס. במקום זה, אני מציע להעלות את הבלו על קוניאק.

ד"ר א. גרנות: באיזו מידה צריך להעלות את המחירים של מסקאות מיוצרים בארץ, כדי להפנות את הייצור לאקספורט?

שר האוצר א. קפלן: הגדלת מחירי המסקאות בארץ לא תגדיל את הייצוא. אנו מסתדלים להספיע על היצרנים להפנות חלק מהייצור לאקספורט, ע"י לחץ מסוים.

פ. נפתלי: אני בעד הטס על בירה. אין הברל רב אם משלמים בעד בקבוק בירה גרוש אחד פחות או יותר.

ד"ר א. גרנות: מאחר שהעלאת מחירי המסקאות לא תספיע על האקספורט, אני בעד ההגדלה הבינונית, ולא בעד ההגדלה הגדולה יותר.

א. אלישר: בקבוק בירה כולל לא פחות משתי כוסות. הטלת 10 פרוטות נוספות על בקבוק בירה היא צודקת והוגנת, כי הגרוש יתחלק בין שתי הכוסות.

מדוע לא נסתיים עד היום המו"ט בדבר הקמת מפעל גדול לייצור בירה, שיאפשר לנו שיווק המצרך הזה?

שר האוצר א. קפלן: עומדת כאן סאלה של מסבע זר וכו'. אולי נוכל להקים את המפעל הזה מהמלווה השוויצרי.

א. מ. גניחובסקי: התוספת שהצעתי על מסקאות חריפים, יכולה להגיע לחצי מיליון ל"י. כלומר, אני מציע להעמיד את ההכנסה מהבלו על מסקאות על 3,700,000 ל"י.

שר האוצר א. קפלן: מסחררים מסט אלכוהול רפואי ההולך לבתי חולים שאפשר לסמוך עליהם.

ס י כ ו ם: הועדה קבלה את הצעת שר האוצר להעמיד את ההכנסה מן הבלו על מסקאות על הסכום של 3,200,000 ל"י.

חבר הועדה ב. רפטור שומר לעצמו זכות להסתייגות, ומציע להעמיד את ההכנסה מן הבלו על מסקאות על 2,800,000 ל"י.

חבר הועדה ד"ר בדר שומר לעצמו זכות להסתייגות, ומציע להעמיד את ההכנסה מן הבלו על מסקאות על 3,199,999 ל"י.

חבר הועדה י. רוקח שומר לעצמו זכות להסתייגות, ומציע להעמיד את ההכנסה מן הבלו על מסקאות על 3,000,000 ל"י.

חבר הועדה א. מ. גניחובסקי שומר לעצמו זכות להסתייגות, ומציע להעמיד את ההכנסה מן הבלו על מסקאות על 3,700,000 ל"י.

חבר הועדה א. בן-אליעזר שומר לעצמו זכות להסתייגות, ומציע להעמיד את ההכנסה מן הבלו על מסקאות על 3,000,000 ל"י, לשחרר את הבירה מתוספת המס, ולהעלות את התוספת על קוניאק.

הועדה נתבקשה לא לפרסם את הדברים, עד שהם יופיעו בעתון הרשמי.

י. רוקח: אני מציע להטיל על בירה ומסקאות מס סוציאלי של 10%. אני מציע להעלות את מחיר הבקבוק של בירה ל-100 פרוטות, ולקחת 10% מזה למס הסוציאלי. ההפסד לאוצר לא יעלה על 50,000 ל"י.

שר האוצר א. קפלן: מוטב למסור לעיריות את הכסף אח"כ.

= = = = =